

S. THOMAS AQUINAS.
Angelicus Ecclesiae Doctor.

Univ. Bibl.
München

DIVUS

THOMAS

AQUINAS

MAGNUS JURIS

DOCTOR

Rigidè

Tentatus, Examinatus, Approbatus

A C

Consuetâ Panegyri Ejus honori dicatâ

Inauguratus

In Ecclesia Sancti Ægidij Vetero-Pragæ
Sacri Ordinis Prædicatorum

A

WENCESLAO XAVERIO NEÜMAN

De Puchholtz J. U. D. & in Alma Cæsarea Regiâque Universitate

Carolo-Ferdinanda Pragensi Institutionum Imperialium Professore, Regio

Publico ac Ordinario, Regij Fisci Adjuncto, Venerabilis Archi-Epi-

scopalis Consistorij Pragensis, nec non in Regno Bohemiæ

Advocato jurato.

Die 7. Martij, Anno Christi MDCCV.

VETERO-PRAGÆ,

Typis Barbaræ Franciscæ Beringerin Viduæ. Per Matthiam Seiffenhoffer.

ORATIO

Quantumvis Divina Justitia Ultrice semper dexterâ humanam profecuta sit ambitionem, nunquam tamen eandem acerbioribus corripuit pœnis, quàm tunc, dum Proto - Parentes nostri serpentinâ afflati superbiâ reconditam in scientia boni & mali Jurisprudenciam deplorandâ illâ pomi comestatione insanô profusus ausu sibi acquirere ambiverunt. Nec est,

quod miremini DD: AA: unam Juris scientiæ ambitionem tanti generis humanum constituisse ; ut enim paradoxum hoc vobis declarem, seriem facti ex sacra pagina accipite : Postquam Divina Omnipotentia eam, quam hodie dum miramur, Orbis Universi Urbem creâset, Universalitatem etiam scientiarum, nè quid decoris humanæ deesset Societati, fundare decrevit ; ac primum quidem duas illas Innocentiæ statui convenientissimas facultates, Philosophicam nempe & Theologicam, à quibus hodie dum etiam sua novæ Universitates accipiunt exordia, instituit, dum utriusque peritiam, citra omnem quam hodie exartlamus laboris solertiam, Proto-Parentibus nostris altissimum tum adhuc quietis somnum stertentibus infudit ; & quamvis quidem in incorrupta illa mundi ætate nullus adhuc Medicæ facultatis fuerit usus, dum innocens adhuc natura hodiernis

morborum carnificibus necdum fuit tradita in Lanienam, liberum tamen adhuc erat in aureo illo sæculo metallorum duritiem liquare per Chymiam: herbarum calefactivam aut frigefactivam facultatem in graduum censum reducere per botanicam; circulantis sanguinis meatus, ac organicam Corporis structuram investigare per Anatomiam; & nè sua etiam foemineo sexui desit occupatio, herbas solvere in aquas, & ex floribus ac fructibus bellaria conficere per pharmaceuticam; una denique, una tantum boni & mali scientia severissima Divinæ Justitiæ sanctione humanæ Curiositati fuit subtracta, in claris illis Divini præcepti verbis Gen: 2. cap. *Ex omni ligno paradisi comedere, de ligno autem scientia boni & mali nè comedas.* Felix sanè Innocentiæ status, in quo Lex unica exstitit præcipiens ignorantiam reliquarum legum, per quas non modò bonum, sed & malum cognoscitur juxta illud Apostoli ad Rom. 7. *Peccatum non cognovi, nisi per legem.* (a) Si igitur *per legem est cognitio peccati*, quid aliud hæc vetita boni ac mali scientia esse potuit, quàm legum peritia? & siquidem Jurisprudencia est (b) *Ars æqui ac boni*, utique est etiam ars boni & mali, cùm contrariorum eadem sit disciplina; quod ipsum candidè agnovit Juris-Consultus, dum Jurisprudenciam (c) *justi atque injusti* scientiam palàm professus est; sed quidquid sit, nitimur in vetitum semper, cupimùsque negata, omnisque mali fons est ambitio, vitium muliebri sexui perquam familiare: Vix enim Adamus in nova Orbis Universitate absolverat Grammaticam, (d) *postquam nominibus suis appellavit cuncta animalia*, & ecce nova Conjux nullò datò in humanioribus litteris specimine ad Logicam convolat, paulisque à serpente exauditis Sophismatibus, nesciens adhuc Legitimam Syllogismorum fidem examinare per (e) *impossibile resistens Divini præcepti*, ex ponte decedit A sinino, ac proinde desperata Philosophia

(a) Paulus ad Rom cap. 7. (b) L. 1 ff. de just. & jure. (c) L. 10. ff. de just. & jure. (d) Gen. 2. Cap. (e) *Quæ legibus prohibita censentur impossibilia* L. 15. ff. de condit. & demonst.

Iosopha ad Jura properat, & Doctoratum Juris in scientiâ boni & mali reconditum toto pectore anhelat, jamque à serpente pervasa promotionem Doctoralem in facultate Juridica per prandium Doctoreale consummari, omiſſis omnibus alijs promotionis Solennitatibus, bellarium illud ex vetita scientiæ boni & mali arbore decerptum avidissimè manducat, porrectòque Conjugi residuò pomi frustulò eundem unà secum in infaustum promovet juris Doctorem. O! infelix prandij Doctoralis præposteratio! O! misera muliebris promotio! Video jam, video, O! infelices Proto-Parentes nostri vos in effectu esse Juris Doctores; ut enim exosam legibus contegatis nuditatem, ex ficu palliolum queritis Doctorale, probè jam ex imbibita aut devorata potiùs tam levi negotiò jurisprudentia scientes: *cedenti bonis omnibus* (prout & vos cessistis) (f) *nihil superesse, nisi vestem quotidianam.* At quoniam in Jure in Theoria sola non sistitur, paulò post neopromoti Doctores omnes processùs Judiciarij partes, ac ferè omnes Juris materias practicè experiuntur; Adest enim supremus Judex Deus, Adamum latitantem per proclama citat, comparentem superfacto interrogat; laudat Adam authorem Evam, Eva serpentem, sed ex noviter percepta justî atque injusti scientia admonentur, (g) *mandatum & Consilium alienum in gravioribus delictis non excusare, & ex Consilio doloſo Consulentem* etiam serpentem obligari; fertur dein sententia in Confessòs, totam in corpore juris pœnarum materiem exhauriens, jamque mediante Executore Angelo, bona, quæ Proto-Parentes nostri in paradiso habuerunt, confiscantur, nè quidem ob atrocitatem delicti legitimâ liberis relictâ; deportantur præterea ex paradiso in terram, & maximam & mediam capitis diminutionem, ammissâ non modò Civitate æternâ, sed etiam libertate, patiuntur; servi pœnæ effecti, ad aratrum & metallum, quod hodièdum humano generi dominatur, condemnati; subjugantur etiam

A 2

pœnæ

(f) *Arg. l. fin. ff. de bonis damnat.* (g) *L. 3. ff. ad L. Jul. de vi privata*
L. si quis 20. Cod. de servo corrupto.

poenæ mortis naturalis, (& nè quidquam poenarum superfit) etiam æternæ, tortoribus malignis cum posteritate sua tradendi; ut quidquid adhuc de verberibus, fragris, eqvuleis & mutilationibus in Jure superest, totum in fontes exerceatur. Sed quid hæc ad tuam Commendationem Magne Juris Doctor Dive Thoma? an non, dum tam funestos per ambitionem quæsitæ Jurisprudentiæ eventus enar-
est, ro, contra propriam domum rostra conscendere videor perversus Tullius, qui pro, nunquam contra domum suam peroravit. Sic increpationem hanc meritò ferrem, nisi mihi vetus opitularetur axioma: *distingue tempora, & combinabis jura.* Acta quippe fuerunt hæc in prima nascentis generis humani infantia, (h) *cui ætati, legibus etiam bodiernis, ignorantia juris prodest ad excusationem;* at ubi in Proto-Parentibus nostris *malitia jam semel supplevit ætatem,* prohibita ante boni & mali scientia versa est in præceptum, adeò, ut leges, ex quibus bonum & malum discernitur, nemini amplius liceat ignorare, sitque hodie Jurisprudencia lumen mentis, Cynosura vitæ, antidotum peccati, semita virtutis, fulcrum Reipublicæ, basis Ecclesiæ, ac denique porta ad temporalem ac æternam deducens gloriam. Maeste animo igitur Magne Thoma, expone huic lumini tuam mentem, applica huic Cynosuræ tuam vitam, utere hõc antidotò contra peccatum, amplectere hanc virtutis semitam, nitere hõc fulcrò, conjice te in hanc basim, intra per hanc portam ad Doctores honores, quos dum tibi in eadem facultate Doctor defero (i) *Scaphulam ad navim, quæ tamen ejusdem perhibetur esse generis,* applica, ut minimum positum juxta maximum magis eluceat, secura futura Scaphula mea, quàm diù navi tuæ adhæserit, gratiarum tuarum vinculis adstricta & alligata.

Antequam ad Doctoratùs gradum in facultate Juridica quispiam admittatur, Solerti studiò, ut requisitam sibi acquirat scientiam, necesse est, &

(h) L. 9. §. 1. ff. de juru & facti ignor. (i) L. fin. ff. de fundo infirmit.

est, & quamvis quidem (k) *quinquennium Juris Studiosis præscripserit Justinianus*, si tamen industriola cujuspiam diligentia longum temporis dispendium brevi laboris compendio prævertat, acquisitæ quomodolibet scientiæ debitus honor nunquam denegatur. Stupete nunc potius, quam videte spectatissimi DD: AA:, quam prodigiosè solertiæ inventò Dupondius Thomas, adhuc tum in cunis constitutus, (1) *prima legum Cunabula non ab antiquis fabulis*, quas serpens antiquus insigni illò mendaciò: (m) *Eritis sicuti Dij scientes bonum & malum*, Evæ insuffurravit, sed ab ipso Imperiali splendore appetat, dum totius legis novæ fundamentalem de Verbi Incarnatione legem (Salutationem inquam Angelicam Chartulæ inscriptam) in nutricis ulnis delatus avidissimè deglutivit. Est quippe saluatio Angelica, & in ea comprehensum Incarnationis Mysterium tractatus ille pacis & amnistie Universalis conclusæ inter Divinam Justitiam & perduelle genus humanum; est adoptio filiorum hominis in filios DEI; est manumissio servorum peccati in libertatem; est restitutio deportatorum in Civitatem æternam; Est tutela generis humani, quod se per imbecillitatem fragilitatis suæ tueri non potest; Est remissio Exhæredationis per plurimas ingratitudinis causas promeritæ; est nova fidelium ad hæreditatem æternam vocatio; Est abolitio pœnarum ob peccatum Originale dictatarum; Est implementum pacti cum Patriarchis initi; Est legis Veteris abrogatio; Est denique totius legis novæ basis ac fundamentum. Neget nunc aliquis, neget Thomam totam devorasse Jurisprudentiam, dum, quidquid jura docent de legibus antiquis & novis, de patria potestate & adoptionibus, de servitute & manumissione, de Tutelis, de hæreditatibus, Testamentis & Exhæredationibus, de pactis & foederibus, de pœnis, abolitionibus & restitutionibus, felicissimò Compendiò in unum intrat Ave Maria. Sic nempe Eva manducando po-

A 3

mum

(k) L. unica §. 5. de rat. & metodo jur. docendi ad intercessores. (1) Proœmum inst. §. Cumque 3. (m) Genes. 3. v. 5.

mum acquirit Juris scientiam in perditionem, Thomas verò manducando *Ave* nanciscitur eandem in salutem; ubi enim *Eva* discere desijt per peccatum Originale, ibi Thomas incipit discere à damnata per *Ave Maria* peccati Originalis memoria; & ità fit, ut Jurisprudentiam discant boni, discant mali, forte tamen inæquali vitæ vel interitûs. Sed quid tandem operatum est tam substantiale obsonium in Thoma? quid aliud? quàm quòd alimentum conversum fit in alitum, & Thomas totus impletus Mysteriorû illâ in *Ave Maria* reconditâ Jurisprudentiâ post annum duodecimum exemplò Christi sese contulerit in medium Marianorum Juris Doctorum, qui idem illud *Ave Maria*, ceu *Mysticum* juris compendium recitant in Cellis, decantant in Choro, promulgant in Cathedris, explicant in pulpitis, de-tonant in plateis, ad Sacram, volo dicere, familiam Dominicanam; in cujus Novitium impubere adhuc ætate receptus rigidum gradui Doctorali præmitti solitum subire debuit tentamen & examen; ereptus quippe manu militari, dum iter ageret, à fratribus, Religiosam vitam in Nobili juvene detestantibus, & in paternas ædes delatus, ante omnia quidem veste Religiosâ, habitu, volo dicere, Doctorali violentè spoliatur, quasi verò indignus videretur Cappâ Doctorali, qui necdum rigidum illud tentamen subivit; tribus deinde protervissimis Examinatoribus, Mundo, Dæmoni ac Carni tentandus exponitur; taceo hic, quidquid blanditiarum de patria potestate & debita Parentibus reverentia objiciebatur ex Institutionibus; silentiò prætereo, quidquid de honoribus & dignitatibus opponebatur ex Codice; Oblivioni relinquo, quidquid de acquirendo rerum Dominio, possessionibus & hæreditatibus, in casum desertæ Religionis allegabatur ex Digestis; Omnia siquidem ista Thomas unico illò legis Evangelicæ Clypeò elisit, (n) *si quis - non odit Patrem & Matrem - non potest meus esse Discipulus. Et si vis esse perfectus, vade, vende omnia, & sequere me;* probè sciens, quòd is, qui non

(n) Cap. 14. Luc.

non est dignus vocari *Christi discipulus*, utique non sit capax esse *Doctor juris* in Ecclesia; & quod *Doctoratus Gradum perfectum* in scientia præquirat.

Unum tantummodo commemoro omnibus istis & validius & periculosius argumentum, quod perniciosissimus ille Tentator, Spiritus Carnis, Angelus Satanæ, ex Titulo de Concubinis elucubravit; obtrudebatur etenim Juvenculo Thomæ Scortum stigijs instructissimum stratagematibus, tinnjebat in auribus ejus Textus ex Leg. I. ff. de Concubinis: *Cujuscunque atatis concubinam habere posse, palàm est*, mussitabatur, nescio quid ex jure Canonico *distinct: 34. Can: Js: Qui*; ubi insinuari videtur, Libero homini hòud vetitum esse, unam habere concubinam, sed retundebat hæc præprimis Angelicus Doctor, Angelicò illò dictò ex *Can: Audite distinct: 34. desumpto: audiant Angeli, si vos contempnitis, concubinas vobis habere non licet*. At quia rationibus non cedit pertinax concupiscentiæ Spiritus, ad baculum recurrit Thomas, ultimum videlicet contra obstinatos primorum principiorum Obtrectatores Aristotelis argumentum. Et quoniam immundus hic Angelus querulante *Apostolo ad Corinth: Cap: 12*. Athletas sibi oppositos in tentationibus suis colaphizare consuevit, ideoque *verba verbis, verbera verberibus* ex communi Juristarum sententia repellere non dubitavit Thomas, dum emissarium Cacodæmonis substitutum ardenti titione repulit; atque adeo ignes ignibus debellavit; Est etenim Concupiscentia Hydra, cui quot capita decusseris, totidem succrescunt, nisi Herculeò usus inventò cicatricem ipsam aduras; & sanè tam bene placuit certamen hoc spectatoribus Angelis, ut non dubitaverit ex hora illa unus eorum Victorem Thomam aureo torque, consuetò videlicet promotionis Doctoralis insigni condecorare. Nec mirum mihi ampliùs est, cur Doctori gentium tanta fuerit impostorum cum magno nostro Juris Doctore familiaritas, ut Fratri Paulo
de

de Aquila visus sit Apostolus Thomæ Explicantis Scholam intrâsse, ac ejus commentaria in suam Epistolam approbâsse; multos siquidem Colaphos ab Angelo Satanæ passus est Paulus, quos Thomas tam insigni talione vindicavit; Verùm quantumvis Magnus noster Juris Candidatus & Studij & scientiæ juridicæ specimina per rigidum inter domesticos paternarum ædium parietes toleratum tentamen comprobaverit, adhuc tamen de Consuetudine Inclytæ facultatis nostræ superest, ut publica etiam Disputatione super aliqua ex jure materia Doctrinam suam luci publicæ palàm faciat; & certè nec hac in parte deest Doctorali muneri Thomas: Et quidem materia Disputationis affluitur ex *Codice Divi Justiniani, Titulo de Hæreticis & Manichæis*; locus Disputationis est aula Ludovici Galliarum Regis; Spectatores, Rex ipse & Aula Francica; Et quamvis unica tantùm proponatur Thesis, est tamen tanti momenti, ut ab ea & Ecclesiæ, & Reipublicæ salus dependeat, quam post longam tandem divinitus causatam Extasim ponderosis illis verbis, ac plaudentibus manibus profert acerrimus defendens Thomas, *Conclusum est contra Manichæos*; & nè etiam sinè textu loqui, ac ad ruborem propelli videatur Juris-Consultus noster, suffragatur eidem *textus in Leg. 12. Cod. de hæreticis & Manichæis*: inquit; *Manichæi undique expelluntor*; expelluntor itaque Manichæi, & quidquid ejusmodi fæcis propudiosam linguam strinxit in castam Christi Sponsam Ecclesiam; expelluntor (o) *lupi rapaces venientes induiti pellibus Oviùm*; expelluntor (p) *fures qui non intrant per ostium, sed per fenestram*; expelluntor, (q) *qui prædicant, cùm missi non sint*; expelluntor (r) *Operarij subdoli transfigurantes se in Apostolos Christi*; expelluntor (s) *Magistri mendaces, qui introducunt sectas perditionis*; postquam enim *Conclusum est contra Manichæos à Thoma, Conclusum est etiam ju-*

ridicè

(o) Matth. Cap. 7. (p) Joann. 10. (q) Paul: ad Rom. Cap. 10. (r) Paul. 2. Cor. 11. (s) 2. Petri 2.

ridicè in causa, & præclusa via omnibus probationibus, omnium omnino hæreticorum; reliquit enim nobis noster Neo-Doctor Corpus operum suorum, verè Corpus juris, ex quo omnes putatias legum Divinarum antinomias facillè est solvere; Corpus solidum, cui impacta errorum istorum vasa testacea fragilitate suâ produnt non fuisse, nisi verborum Cortices, quibus insulsam plebeculam dementârunt; Doctor noster Doctor est Angelicus; Pugnatè nunc cum Angelo filij hominum. Pugnavit quondam Jacob cum Angelo & accipiens benedictionem, claudum tamen pedem reportavit ex Angelica hac lucta; quid autem fiet vobis tenebriones, qui pugnare tentatis cum Angelo in maledictione, quid aliud, quàm quod fractis cruribus, errorum nempe vestrorum fulcris, ad pedes ejus procidatis, non surrecturi citiùs, quàm assumpta vera fide dictum vobis fuerit, fides tua te salvum fecit, surge & ambula:

Præstitis itaque omnibus de jure præstandis nil aliud superesse video, quàm ut Candidatus noster, ipsum Doctoratûs Gradum consequatur; Est autem Doctoratus Testimonium publicum de consecuta in facultate aliqua insigni Doctrina, tantò dignius, quanto major fuerit, qui Testimonium perhibere non dubitavit. (t) Dum CHRISTUS in terris munus obiret Doctoris, Testimonium ei perhibuit Pater æternus; at dum Thomas Doctoratum assumit, Testimonium ei perhibet Patris æterni filius; postquam enim Thomas Commendatissimum illum ex jure Canonico Tractatum, de Celebratione Missarum, & transubstantiationis Mystero, Angelica subtilitate elucubrâsset, Testimonium Doctrinæ suæ ex ore ipsius æternæ veritatis audire meruit: *Bene scripsisti de me Thoma*, quod CHRISTI encomium meritò etiam suis commendationibus profecuti sunt Sanctissimi ejusdem in terris Vicarij,

B

INNO-

(t) *Joan. 5. Cap.*

INNOCENTIUS VI. JOANNES XXII. & PIUS V. dum non modò Thomam simili cum alijs Ecclesiæ Doctõribus honore & amica commemoratione venerati sunt, sed etiam scripta ejusdem pro Clypeo adversus hæreticos, erothemata pro miraculis, Doctrinam denique pro Cynosura Conciliorum susceperunt; taceo hic Parisiensis ac aliarum Universitatum laudes Thomæ attributas, taceo Venerationem à compluribus Sacris Ordinibus delatam, qui in sacri hujus Magistri verba jurare non dubitaverunt.

His itaque & rationibus & Testimonijs omni exceptione majoribus convictus ad Sacros pedes tuos me prosterno Dive Thoma, Téque Magnum & prodigiosum Juris Doctorem Submississimè veneror, unam tamen adhuc, antequam actum hodiernæ promotionis Doctoralis compleamus, à te exspecto gratiam, ut videlicet de more facultatis nostræ illud, quò tota hodie quassatur in armis Europa, Problema juridicum resolves: *Quomam juris remedio successo Monarchia Hispanica Domui Austriaca promptissimè possit vindicari?* Problema hoc certè tuæ convenientissimum est magnitudini, Magnum enim concernit Leopoldum, tantò minus à te recusandum est, quantò magis tuam etiam afflictam Patriam concernit Regnum Neapolitanum; nec est, quòd metuam, ut in aliam, quàm Domus Austriacæ inclines sententiam; Doctor enim es Evcharisticus, qui Doctoratùs tui Testimonium à Christo accepisti ob Studium Evcharisticum; Domus Austriaca tota est devotione Evcharistica, quæ culmen etiam Imperiale ab Evcharisticæ devotionis Studio participavit; si igitur tu bene scripsisti, quia in devotione Evcharistica scripsisti, bene etiam pugnat Leopoldus, quia Auspicijs pugnat Evcharisticis, neque tantum à te Magne Doctor exspecto, ut quod rectum est, in Problemate nostro doceas, sed id etiam Cælitùs adimpleri tuis intercessionibus.

nibus efficias, tua etenim exigit magnitudo, non modo docere, sed & facere juxta illud Evangelij: (u) *Qui autem fecerit & docuerit, magnus vocabitur in Regno Calorum.* Cujus problematis dum sperata fruemur resolutione, promotioni nostræ consveto ritu Academico Hymnum superaddemus Ambrosianum:

Te DEUM Laudamus.

(u) *Matth. 5. Cap.*

Sunt: 23

D I X I.

